

2

Vragenuur: Vragen Helder

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van Orde.

Vragen van het lid Helder aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over **het bericht "Jeugd nog steeds crimineel na tbs"**.

De **voorzitter**:

Ik heet de mensen op de publieke tribune en de mensen die dit vragenuur op een andere manier volgen, van harte welkom.

Mevrouw Helder (PVV):

Voorzitter. Vorige week verscheen het bericht in de media dat het systeem van de jeugd-tbs faalt. Dat bericht verbaast de PVV inmiddels niet meer. Vorig jaar al vroeg de PVV aan de staatssecretaris of er een causaal verband oftewel een oorzakelijk verband is als het gaat om de enorme stijging van de kosten per dag in justitiële jeugdinrichtingen. Het gaat om een stijging van maar liefst 83%, van €308 naar maar liefst €563 per dag. De vraag was of die stijging ook invloed heeft op de recidive, oftewel of de recidive daalde. Van het antwoord van de staatssecretaris vielen we echter steil achterover. De staatssecretaris zei namelijk dat hij "hoopte van wel". Ik citeer: "Wij zien graag dat dit het geval is, maar of het daadwerkelijk zo is, dat weet ik niet." Verschillende deskundigen hebben het antwoord vorige week in de media nog eens bevestigd. Niemand weet of jeugd-tbs helpt. Het systeem werd zelfs door iemand een "black box" genoemd. Ook het WODC heeft in een rapport opgemerkt dat binnen tien jaar na de uitstroom 80% recidiveert en dat dit meestal gebeurt binnen twee jaar na de uitstroom. Ondertussen worden er wel bakken met geld geïnvesteerd in deze jonge criminelen, namelijk ongeveer 1,2 miljoen euro per jonge crimineel voor een zesjarige behandeling. Wat krijgt de maatschappij ervoor terug? Laten we het meest recente voorbeeld maar aanhalen: het duo dat onlangs al rovend en schietend Nederland en Duitsland onveilig maakte. Daarom stel ik de volgende vragen aan de staatssecretaris. Is hij bereid om per direct de geldkraan voor deze onbehandelbare jonge criminelen dicht te draaien, aangezien de intensieve en vooral dure behandelingen aantoonbaar niet werken? Is de staatssecretaris bereid ervoor te zorgen dat jonge criminelen voortaan gewoon in de gevangenis terechtkomen en daar hun straf uitzitten en een behandeling kunnen ondergaan, aangezien een percentage van 80 toch echt veel te hoog is?

Staatssecretaris Teeven:

Voorzitter. Ik dank mevrouw Helder voor haar vragen. Zij zegt dat het haar fractie helemaal niet meer verbaast, maar toch stelt zij een aantal vragen. Ik ben blij dat ik die vragen hier vandaag mag beantwoorden.

Allereerst kom ik op de vraag wat er precies is geconstateerd. Het gaat hier om jeugdigen die in 2000 uit de jeugd-tbs zijn gekomen en van wie tien jaar later is vastgesteld dat er werd gerecidiveerd. Het percentage van 80 betrof

het totaal. Daarbij gaat het dus ook om recidive op grond van heel lichte delicten. Als je dat afpelt en de middelzware misdrijven bekijkt, zie je dat het recidivepercentage 70 is. Bij de zwaardere misdrijven ging het om een recidivepercentage van 40, wat overigens nog veel te hoog is. Dat geef ik graag toe. Het zou beter zijn als de recidive 0% is. Maar je kunt niet zeggen dat de jeugd-tbs geen resultaat heeft. Ik merk ook op dat het gaat om uitstroomcijfers uit 2000, waarvan tien jaar later is bekeken hoe de zaak er nu voor staat. In de jeugdgevangenis hebben we vele verbeteringen aangebracht. Die verbeteringen zijn al in 2007 in gang gezet. De laatste zes jaar zijn de programma's verbeterd, is het personeel beter opgeleid en is de nazorg verbeterd. Kortom, je kunt hier niet uit afleiden dat jeugd-tbs niet effectief is.

Er zijn twee concrete vragen aan mij gesteld. De eerste vraag is of ik bereid ben om per direct de geldkraan dicht te draaien. Nee, want het kabinet vindt dat jongeren behandeld moeten worden. Dat weet mevrouw Helder ook. Ze moeten juist behandeld worden als ze behoorlijk gevaarlijk zijn, ook voor de samenleving. Een van de redenen dat we dat willen betreft het adolescentenstrafrecht dat op 1 april aanstaande van kracht wordt, waarbij nou juist die heel gevaarlijke jonge criminelen die nu jeugd-tbs krijgen, niet meer vrijkomen na maximaal zeven jaar, maar waarbij het kan worden omgezet in volwassen-tbs. Dan de tweede vraag over jonge criminelen in de gevangenis. Dat gebeurt natuurlijk al. Er wordt ook jeugddetentie opgelegd. Personen boven de 18 jaar worden volgens het volwassenenstrafrecht gestraft. Zij worden ook gedetineerd op basis van het volwassenenstrafrecht.

De **voorzitter**:

Mevrouw Helder.

Mevrouw Helder (PVV):

De antwoorden verbazen ons niets. Ik had mij daar al op voorbereid. De staatssecretaris stelt dat de recidive in het geval van lichte delicten iets meer was. Toch vind ik dat er sprake was van ernstige delicten, want je krijgt niet voor niets jeugd-tbs. De staatssecretaris zegt verder dat er sprake is van verbeteringen in de gevangenis, alsof het aan het personeel heeft gelegen. Dat is natuurlijk niet zo. Dankzij het adolescentenstrafrecht kunnen deze personen ook naar de volwassenen-tbs worden overgeheveld. Dan lopen de kosten echter nog meer op. De vraag is of de behandeling werkt. Dat is de kern van de vraag. Daar zeilt de staatssecretaris nog steeds omheen. Werkt de behandeling? Ik mag hopen van wel. Laat hij nu eens met cijfers komen! De staatssecretaris geeft aan dat de laatste cijfers uit 2000 komen, maar de belastingbetaler heeft er recht op te weten of al die dure behandelingen werken, of die de maatschappij beveiligen en of de jeugdigen daar minder crimineel door worden. Dat is de kernvraag, maar ik hoor nog steeds geen antwoord van de staatssecretaris. Ik spits mijn vraag in tweede termijn daarop toe. Kan de staatssecretaris iets meer licht laten schijnen op de vraag of de dure behandeling de recidive naar beneden brengt? Ik verwacht iets meer antwoord dan: ik hoop van wel.

Staatssecretaris Teeven:

Dat wel. Het recidivepercentage van jonge criminelen in de gevangenis bedraagt 73. We moeten dus constateren dat

het niet werkt als ze alleen maar in de gevangenis zitten. Dat is iets wat de fractievoorzitter van mevrouw Helder graag zou zien, tbs helemaal afschaffen en iedereen in de gevangenis. Dat doet het kabinet niet. Het kabinet vindt dat er moet worden geprobeerd om de jongeren te behandelen. Werkt het? Het werkt wel, maar niet genoeg. Het recidivepercentage voor zware delicten is 40. Mevrouw Helder vindt dat niet voldoende. Dat ben ik met haar eens. Dat percentage moet naar beneden, maar behandelen werkt wel. Behandelen in de jeugd-tbs werkt, behandelen in de tbs werkt nog beter, want daar hebben we een recidivepercentage van 32. Als je dat vergelijkt met de gevangenis waar jongeren koud worden opgesloten, hebben wij te maken met 73%. Het werkt dus wel. Het kost geld. Dat ben ik met mevrouw Helder eens, maar het werkt wel. Het moet echter beter.

De voorzitter:
Mevrouw Helder.

Mevrouw Helder (PVV):
Ik rond af. De staatssecretaris stelt dat de gevangenis niet werkt. Het lijkt er een beetje op dat het andere wel werkt, althans dat is minder slecht. De staatssecretaris zegt daarvan: het werkt, maar niet genoeg. De vraag is dan nog steeds: dus? Dan zegt de staatssecretaris dat het werkt maar dat die 40% naar beneden moet. Ik wijs op het bericht op basis waarvan ik de vragen heb gesteld. Bijna alle deskundigen stellen namelijk dat het niet werkt. Ik heb op Twitter ook al verschillende advocaten teksten horen afgeven die neerkomen op: iedereen weet dat de jeugd-tbs niet werkt. Blijkbaar geldt dat alleen niet voor de staatssecretaris. Ik hoop echt op een wat bevredigender antwoord dan dat die 40% naar beneden moet. Hoe gaan wij dat dan doen? Ook de PVV heeft niets gezegd over kaal opsluiten in de gevangenis. Daar kun je jongeren ook behandelen. Uit onderzoeken blijkt dat dit ook kan.

Staatssecretaris Teeven:
Laten wij vaststellen dat jeugddetentie voor personen tot 18 jaar maximaal twee jaar duurt. Als jongeren in de jeugd-tbs komen, kunnen ze maximaal zeven jaar worden opgesloten en behandeld. Het is straks voor de allergevaarlijksten in het kader van het adolescentenstrafrecht mogelijk om dat om te zetten in volwassenen-tbs. Het is wel degelijk mogelijk om te behandelen en de samenleving te beschermen. Ik zeg tegen mevrouw Helder dat kaal opsluiten niet heel erg effectief is. Volgens mij moeten wij proberen om meer te doen aan behandeling.

De voorzitter:
Mevrouw Van Toorenborg.

Mevrouw Van Toorenborg (CDA):
De antwoorden van de staatssecretaris zijn zeer bevredigend. Mevrouw Helder haalt een voorbeeld aan. Ik voel mij in dat licht genoodzaakt de staatssecretaris iets voor te houden. Neem dat rovende stel en kijk naar de historie van die jongeren, toen ze nog kinderen waren, dat meisje. De vader staat te lachen als een broer dat kind total loss slaat, maar daardoor ontstaat er totaal geen gewetensontwikke-

ling. Kan de staatssecretaris toezeggen dat hij wat betreft de jeugdzorg waarmee hij zo bezig is, gaat bekijken hoe er eerder kan worden ingegrepen, zodat een kind dat in gevaar is vervolgens geen gevaar wordt?

Staatssecretaris Teeven:
Mevrouw Van Toorenborg heeft een punt als zij vindt dat in het kader van de jeugdzorg qua casus niet kind voor kind moet worden bekeken. Als we naar een gezin met een bepaalde historie kijken, met kinderen waarvan je nu al kunt zien dat die over tien jaar crimineel gedrag ontwikkelen, moeten we in een vroeg stadium ingrijpen. Dat is een van de redenen waarom het kabinet heeft gekozen voor decentralisatie. Dat is ook een van de redenen waarom het kabinet heeft gezegd: één gezin, één plan. Het spreekt me dus zeer aan. Ik zal niet ingaan op de individuele casus die mevrouw Helder heeft genoemd, maar ook in dat geval was sprake van een enorm lange criminele trackrecord vanaf zeer jeugdige leeftijd.

De voorzitter:
Dank u voor uw antwoorden. Wij zien u later in dit vragen-
uur nog een keer terug.